

Isten tegye földön futóvá azon dynastiának és camarillának minden tagjait, ki ezeket elámitá és bennünket arra kényszerítet, hogy e régi kegyeres pajtasinkkal harcra keveredjünk.

Mikor Rónát égni láttam. El gondoltam: vajon az ezt látó emberek közül van e csak egy is, ki elme átkozta volna a királyságot, mellyel jár ámitás, zsarnokság, nép elbutítás, vérszopóság, és az ördögök minden gonoszága.

Az itteni romának, kik az istennel egy sorba képzelték az imperatut, most átkozták azt, mert Urbán a nevében lázított. — Most úgy tekintik az imperatut, mint takaróját minden istentelenségnek. —

Barátom már, még gyermekkoromban csudálkoztam azon, mikép lehet az, hogy a keresztény népeknek királyuk van. Akkor még nem tudtam, hogy az emberek sokszor követnek oly lobogót, mellyet nem értenek. Ki nem tudja azt, ha esze és szíve van, és nem csak a betűt ismeri, de szellemét is évti: hogy az evangelium democratia, és a kereszténység — christianismus — republikanus. —

Közelebből cikket küldök lapodba, melyben megmutatom, hogy a királysággal a népszabadság meg nem férhet. —

Republicanus.

Főt, november 12.

Ezelőt pár héttel mindenkinek szeme Bécsen függött, mintha onnan várta volna reptülni a hatalmas hangokat: „Bécs — köztársaság.“

És ezek mindnyájan várakozásukban megcsalhatkoztak, s könyvemülleg kétségbeesve lekonyult orral járnak.

Én Bécsről azt soha nem vártam, hogy kikiáltssa a respublikát, mert ezt nem is várhattam, — miután iránya oda soha nem mutatott, hogy a zsarnok monarcha érdekét félrevelve — a nép fensége s önmaga érdekének megszilárdításán dolgozott volna.

Ha Bécs szabadulni akart a zsarnoknak igája alól, nékie minden eszközt elő kellett volna teremtenie, hogy attól szabaduljon.

És ezt semmi kellett, annyival is inkább, mennyél bizonyos volt, miszerint a zsarnokság vérszopó gépei. — mellyek kigyókként fészkeltek keblében — bizonyosan mindent elkövetnek, hogy Bécs — ha másként nem hajlik — leprágáztassék. —

És ime ott áll most Bécs, hol állott rövid napok előtt Prága!

Am, hogy Bécs többé nem leend az, az ájtatos ördögnek — mi volt — s mi Prága akar lenni, az bizonyos.

Mert Bécs romjai közt, s ártatlanul legyilkolt polgárainak gyászos temetőjéből küld átkot a zsarnokra, és ez sujtóbb leend, mint a szabadság nyila, melly ellen még Olmütz tömlöczfalai is megedékel szolgálnak.

De épen azért, mert Bécs szabadságának eszközeit fel nem bírta találni; vagy, mert a ma-

gyarok által előteremtelt erőt használni nem tudta, hosszas sajnálkozást vagy kárhozatot ne szórjunk felibe; mert Európa népei előtt mindenesetre tükörül szolgál, honnan a zsarnok Ferdinánd et comp. nemtelen törekvései, ördögi kísértékként ábrázoltatva tűnnek elő a civilisált népek szeméinek.

Bécs lerombolása, s polgárainak különbség nélküli gyilkolása korántsem edzé meg a habsburgok gyáva Ferdinándja iránti félelmet, vagy bizalmat, de megedzé az utálat, gyűlölet, s bosszúállás érzését, melly kitörni fog a cseh véreb millióinak körmei közti is, és kitörnie kell, ha csak az ártatlanul lekonzoltak vérunokái gyávaságot nem öltnek magokra.

A lángok, mellyek a szabad nemzet intézeteit a szabad polgárok házaival együtt romba dönték, korántsem olvaszták egybe a zsarnok osászári királyi koronáját; de elválaszták azt egymástól örökre.

A boltokból elrabolt selyem foszlányok korántsem szolgálndnak többé a százados négyilkos király vállain elrongyolott palástnak főtőzására, mert átk kíséri a kezét, melly ahhoz csak nyúl, átk kíséri a tőt — mellynek hegye első szarással annak javítására tolatik.

És én istent, ördögöt, menyországot, poklot, mindent egyaránt hiszek, de azt nem hiszem, miként találkozzék józan ember, ki a nép fensége ellenébe egy elátkozott utálatos zsarnoknak fenségét továbbra is megengedje; nem hiszem, hogy találkozzék ember, ki a törvény szentsége ellenében, egy törvény- és hiszegő-királynak nevezett — habsburgi vérszopó pióczának kormánya alá vesse magát.

És épen azért, mert istent hiszek, hiszem azt, miként ő nem fogja megengedni népeinek kegyetlen gyilkolását akkor, midőn jogait és szabadságát az egyellen igazságosság' utján védi az azokat bitórló, zsarnok, s megtámadók ellen.

És épen azért, mert poklot hiszek, hiszem azt, mikép a négyilkost, legyen bár istennek tulajdon fia — a menyországból — t. i. a népek köréből — lett száműzetése után — a poklok örök lánczaival büntetendői.

És épen azért, mert mindent hiszek, hiszem azt, miként, ha van is nemzet — melly a zsarnokságnak vak eszközeül szolgál a szabad nemzetek jogainak elnyomatásában, a magyar bizonyára nem lesz gyáva; hogy bekötött szemmel nézze jogainak bitórlását; bizonyára nem lesz oly gyáva, hogy ne fogná védni tudni jogait, ne fogná védeni tudni és szabadságát.

És most uraim, polgártársaim, barátim! nincs több mondanivalóm hozzatok, mint csak az, miként mostani helyzetünk gyors s biztos tetteket igényel.

A célhoz elkövetendők, s irányunk golyója rögtönös földreterítését biztosítja a hiszegő zsarnoknak.

El hát a száraz diplomatizálással, mert a forradalom nem ismer diplomatizálást, és mert a diplomatizálás csak veszélyezteteti a forradalom magas célját. —

A magyar nép mindenre készen van, mit népfenségének megszilárdítására létre akar hozni; s minék létre kell hozatnia, ha csak az örök enyészetet nem választja boldogsága helyéül.

A nép nem akar már hallani több átkokat, mellyek a szemtelen s minden átk nélküli zsarnokot üldözték.

Nem akar látni több kínomat, mint látott testvéreinek s rokoninak kínos meggyilkoltatásán.

Nem akar többet adózni tulajdon jaysából, a zsarnoknak, mint adóztak atyjai, testvérei és rokonai.

És ha ti férfiak, kiket a nép bizalmával halmozott, — hogy hatalmát örökösötek a szabad nemzetek sorába, — még sem tesztek rögtön ügy. mint helyzetünk igényli.

Ha ti a felső fokig emelkedett forradalom lángját csak folytonos halogatás, diplomatizálás és száraz készületekkel üntöztögtök; na higyétek, hogy a kitűzött célt elértek; mert egy könyült fordulat, s minden veszve van!!

Pedig a nép figyelme feszülten csüng jövőjén; s e pillanat elszalasztása, milliók átkával párosul.

Ugyanazért — nehogy erre alkalom nyíljon, de meg azért is, hogy a nemzet jövője tisztában álljon mindenki előtt — kinek keble hazájaért magasan fendobog: gyűjtessenek össze rögtön a nép bizodalomával megválasztott képviselők — választóik lelkesedését a nemzet keblében, Pesten, összpontosítandók, és mondják ki itt fenhangon a nép akaratját: miként a nép követeli, a nép akarja, hogy a zsarnok, kinek keble nem borzad meg meggyilkolt ezer meg ezer testvérek vére-től, hogy a zsarnok, ki megátkozott habót könyynyúlni érezte olmuégi börtönében, midőn egy nemzetnek, — volt gyász temetése után — halotti torát ünneplhetné; hogy a zsarnok, ki a földönfutók átk teljes sohajai nem képesek többé a herzsztó négyilkolástól visszataszítani; hogy e zsarnok végkép kizárattott a nemzet kebléből; e zsarnok száműzetett s örökre megátkoztatott mind azokkal, kik érette csak egyetlen polgárnak is róret ontani mernek.

Mondják ki, mikép a nép hazárulónak, apa-, anya-, testvér-gyilkosnak kiáltja mindent, ki csak valaha a habsburgok zsarnokságát nemzetünk feletti hatalomnak elismeri.

Mondják ki, hogy a nép egy kormányt akar, és e kormány a népfenségnek választottja. — A nép e kormánynak — és semmi másnak — esküszik engedelmességet, e kormányt minden üdvös rendeleteiben támogatja, ha kell — életével, vérevel. —

Mondják ki, hogy minden magyar, s ki földén lakik, törvényjog- s kötelességben tetteleg egyenlő.

És ha még ekkor is támasza mer valaki lenni a zsarnoknak; és ha még ekkor is rabló csárdát mer beküldeni a száműzött zsarnok, a köztársaság népének gyilkolása, — vagyondának pusztítása- s rablására: az bizonyára nem fog kíméltetni az élet mezőjén; azzal, mint olyannal, s nem mint becsüftetes ellenséggel fog bántni tudni azon nép, melly mindenkinek jogot s szabadságot adni, és nem elvenni tud.

Tette tehát magyar kar! tette a végpillanatban, hogy azédítsen el tetteid súlya minden ayomorú ellenséget, melly a hiszegő zsarnoknak zsoldos szolgaként hódol.

Nincs utadban akadály, melly tettedben gátozjon, — Hazád, testvéreid s unokaid boldogsága virul előtted, melly lelkesíti tettedet.

Gyors tetteidet e jelszó előzze: „Le a zsarnok féreggel. — Éljen a köztársaság!”

Gyors tetteidet e jelszó kísérelje: „Halál a zsarnokoknak s minden szolgálóinak! — Éljen a köztársaság!”

Nyugalom, béke, diadal és azaz áldás jutalmazandja tetteidet, ha gyorsan támaszgyalázat, étek és vékonyézet kísér erőddbe, ha most elmulasztod tenni azt, mit szabadságod s örök jóléted igényel.

Gergelyi.

Pest 1848 nov. 7-én

A pestvárosi tisztviselők fizetése tárgyában válasz Nemkidemi úrnak.

Nemkidemi ur Kossuth hirlapjában az ujdonságok írója nyoman, ismételve kárhözjátja, hogy Pestváros hatósága a tisztviselők fizetését 103,470 frtról 250,000 frtra emelvé, és azzal az adózók terhét e nehéz időkben 140,000 frttal szaporította.

En Kossuth hirlapja 108 számában felvilágosítani, hogy a 148 tisztviselő fizetése nem több mint 48,059 frttal emeltetett; felvilágosítom, hogy ez tulajdonképen nem fizetés szaporítás, hanem rendezés; mert a tisztviselő díja eddig állott rendes fizetésből és a törvényes tiszt díjakból; most pedig a visszaélések megelőzése s több más tekintetből e díjak a tisztviselőtől elvétetvén; közpénztárba szedetnek és a tisztviselők fizetésére onnan fordítanak; elmondám, hogy ezen és némely ujonnan behozott díjakból hiteles felszámítás után évenként százezer frton felül remélhetni: következőleg valóban ezen állítás, hogy a fizetések emelése az adófizetők rovására történt. — Több tisztviselőnek eddigi díja az új fizetési rendszerrel nem emeltetett, hanem csonkított, több az elvett díjakért csak kármentesített s csak némelyeké, kiknek hivatalos eljárásuk minőségéről fogva semmi vagy csak helyi díjuk járt, arányosítván, javított.

Mindezek ellenére Nemkidemi ur, — a nélkül, hogy ezen, a hatóságfi könyvekből igazolható adatokat tagadná, a kicsépelet szalmának nehi esik, és újra nyomtatja. Lásd „Marsztus” 201 szám.

Azt hittem, belátja Nemkidemi ur, hogy, ha ekként nem az adózó polgárság, hanem a tisztviselők saját díjai rovására rendezte a közgyűlés a hivatalnokok fizetését — azon, különben is alaptalan kérdésére is feleltem: miért nem kérdezte meg a fizetések emelése iránt a közgyűlés a polgárságot, bele egyezik-e? vagy a 48,089 frtot katonasállításra kívánja-e inkább fordítani? — belátja, hogy Bodóné igen is a boráráról beszél. —

Am de ezen ur sok mást sem lát be; néhol pedig látja azt is, mi nincs.

Nem látja, hogy midőn a „Kossuth” lapjában megjelent cikkemben, a sajtót tudatlanság, szenvedély önzés vagy rossz akarat fékezésére felhívám, nem a sajtót vádoltam e vétkekkel, és jelesen Nemkidemi urat nem arra hívtam fel, hogy saját maga hajába kapjon; hanem a közügyek intézése körül mutatkozó ama gyarlóságok fékezésére, s a jámbor, még is magára érté; azt gondolta: de te faluba narratur!

En a sajtóról ott csak annyit mondtam, hogy a közönséget az ilyen Nemkidemi-féle cikkekkel tévitra vezeti. Akarva nem akarva, mindégy; mert a sajtó éles kés, és egyes is, annyival inkább hatóság igényelheti, hogy a ki tetteit megrovja, a tárgygyaliskerkedjék meg, és a ki közgyűlési határozatokat vesz bonczkés alá, a közgyűlésben megjelenvén, az egészről tudomást szerezzen. — És midőn én a sajtót ekként, és illy értelemben felhívám, midőn a hatóság egyik főtámaszát a sajtóban és nyilvánosságban keresem! azt a legdühösebb pecsovcis, reactio, camarilla szójárásnak kereszteli, olyannak, mint midőn a reactio a népeket öleti, vagyonaikat pusztítja, a népek személy és vagyon batorlétének ürügye alatt. Pokol-i egy okoskodás!

Nem látja Nemkidemi ur, hogy én a hivatal — csak az ő szemei előtt tén nem létező — terheinek megemlékezésével, nem panaszkodtam; mert én, s egy hiszem tisztársaim is, valamint e város képviselői e terheket azért vállaltuk el, hogy viseljük, s nem azért, hogy Nemkidemi ur alaptalan akgozásaiba gyáván elhagyjuk, vagy méltatlankodásait a hivatal terheivel együtt hirkatá-relemmel viseljük.

Továbbá Nemkidemi ur azt tartja, hogy ha 261 új tisztviselő szükséges, még is csak 19-et állítunk fel, akkor az eddigi tisztviselők fizetésének felemelése helyett, a többit kellett volna felállítani, s ezeket azzal fizetni, mi a fizetés javításra fordított.

Bizony, bizony Nemkidemi ur, hiszem kell, hogy én a Kossuth lapjában megjelent cikkemet, melyre ön terjedelme és igen almas válasza ir, egy olvasta meg, miként a pestvárosi közgyűléseket látogatni szokta, s hol a becsületes és díjaknak számtalan ízben és hosszasan tartott tárgyalásainál, de csak egyszer sem látuk; s hova most közelebb is általa magrovott határozatok alkalmával, csak egy betekintett, mint — — — Látja ön, ez okoskodás önnek annyit tesz: a kinek a régi tisztviselők közül a rendes és díjakból fizetésé eddig tisztességes volt, most fizetésének felét vagy két harmadát — melyet a díjakból voni — vegyünk el, s fordítsuk új hivatalokra; mert ez a hatóságnak ingyen be jön. A kiknek pedig rossz fizetésük mellett díjaik sem igen vannak, hagyjuk meg a régiibe. Hiszen mit árt az, ha a hatóságnak egy némely tisztviselője nyomorog, s — miként a mult hetekben a közgyűlésnek egy becsületes, szorgalmatos, nem fényűző, nem pazar volt főbb tisztviselőről bejelentetett, köldus szegénységben, idegen szálláson, egy szalmazsákon hal el; és gyermekkel hátrahagyott özvegye a közgyűléshez azért folyamodik, hogy miután semmi értéke nincs, irgalomból a megholtat a hatóság temettesse el?!

Téved ön akkor is, midőn előbbi cikkében a közönség által választott, a nyilvánosság ellenőrködése és tisztujítás alatt álló kép- és tisztviselőket, a hajdani tanács és választó polgárokkal ugyanazonosítja. Mert látja ön, a többek közt, mi tiszt- és képviselőkből közpolgárok leszünk, s bizony magunk alatt nem vágjuk a fát, a polgárság jogai csorbításával.

Téved ön, midőn azt hiszi, hogy nincs törvény, miszerint bármely polgárnak közgyűlésen szavazási- nem szavazati joga ugymond — ne

volna — milly subtilis distinctio! Látja ön az 1848. évi 93. t. ez. a városi közgyűléseken a rendes tagokon — tiszt- képviselőkn — kívül, csak hallgatóságnak ad helyet. Ha azonban ön azt hiszi, hogy a hallgatóságnak nem hallgatni; hanem tanácskozn is kell. Úgy én hallgatom.

Végre bizonyossá tévén Nemkidemi urat, hogy a régi általa meghagyott hivatali rendszert mellét — a városi főjegyzőnek az évi és törvényes díjaiból több fizetése volt, mint az ujonnan rendszeresített 1400 frt, — és erről, ha tetszik, hitelesen is meggyőződhetik, — s azzal egy szersmind meggyőződendik arról is, hogy bizony belőlem nem önzés beszél; — minthogy szíves volt tudatni, mit mondana az állítólag fölemelt fizetésre, ha ön Horváth Károly városi főjegyző volna: méltányos, hogy tudassam én is nyiltan, mit kellene önnek mondanom, nem az én, hanem saját logicájával. Ime ezt:

Ha én Pukolay Dániel köz- és váltó-ügyvéd, és köztudomás szerint, az izraelitáknak oly közkedvességű s bizalmu váltóügyvédök volnék, és legdrágább helyen saját becses személyemért 6—7 szobából álló szállást tartanék: én évi jövedelemem felét egy, két vagy tán több új tisztviselő fizetésére, oda adnám, vagy katonasállításra szentelném. En elélek jobb időkig 2 szobában és 3-ad résznyi jövedelemből is, csak a város és háza ügye ne szenvedjen. Ezt kellene önnek mondanom Pukolay Daniel ur!

Horváth Károl.

Pest nov. 15.

Mig mi a szegény bécsiiek bizonytalan sorsa fölött aggódunk, még a zsarnok katonai kormány alatt nyögő népet sajnáljuk, szánakozunk a nem-érdemlett állapotra jutottakon.

Mig Pesten Phoedrus egyik meséjét ekkép travestálgatjuk:

Vienne cum florere equis legibus
Procax Windischgrätz civitatem misouit
Statum que solvit pristinum
Maliua.

Az alatt Bécsből Stametz Mayer és társa, Pestre néhány sorból álló memorandumot küldött több nagykereskedőnek, melyben örömdobogó kebellet adja tudtára ügyfeleinek, hogy a hosszas zavargás után a guter és hochherziger Windischgrätz hercege visszaállította a rendet s a dolgok régi folyamukba tötettek. — Gondolná az ember, ott minden házban lagzi van.

Es a nemes lelku Stametz és társa ezen memorandumot bizonyosan több europai fővárosba is megküldötte.

Hinnök azután, hogy ohajtja az efféle G'schäftből gyúrt egyéniség a szabadságot, a népfönséget? Van ennek egyéb istene a pénznel és nyereségnél?

Oh Jankovácz ura, mi önben egy minden nemesre fogékony szívü honpolgárt nyertünk.

Ez okért nem is szününk meg önt a honvédelmi bizottmány örökös figyelmébe ajánlani. Ki magamat dicső barátságába incorporálva, örökös tisztelettel elhalok.

Pediglen.

